

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei
Viktorijai Čmilytei-Nielsen
El. p.: viktorija.cmilyte@lrs.lt

DĖL TEISĖKŪROS PROCESŲ APLINKOS MINISTERIJOJE

2024 m. spalio 18 d.

Asociacija „Kraštovaizdis“ (toliau – Asociacija) atstovauja suinteresuotą visuomenę aplinkos klausimais bei priimant su aplinka susijusius sprendimus.

Asociacija kreipiasi į Jus dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos ministerija) derinamo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. gruodžio 12 d. įsakymo Nr. D1-406 „Dėl Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo, patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) pakeitimo. Asociacijai iš Aplinkos ministerijos pateiktos oficialios informacijos tapo žinoma, kad pakeitimus Įsakymui siūlė Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija (toliau – Konfederacija).

Įsakymo pakeitimo projekte daug naujovių, keičiančių iki tol galiojusį teisinį reglamentavimą atliekant planuojamų įrengti ir esamų vėjo elektrinių ar jų parkų poveikio aplinkai vertinimą, jį iš esmės supaprastinant, sumažinant leistinus atstumus nuo planuojamų vėjo elektrinių iki saugomų paukščių lizdaviečių, numatant vėjo elektrinių veikimą stabdančius radarus, kurių efektyvumas abejotinas, ir kt.

Asociacijos nuomone, Įsakymo pakeitimai inicijuojami būtent dėl UAB „Žalia žemė“ ir UAB „Evecon“ planuojamo statyti Širvintų ir Molėtų rajonuose vėjo elektrinių parko (toliau – VE parkas). Planuojamos ūkinės veikos poveikio aplinkai vertinimo procese VE parko vystytojai susidūrė su nesklandumais, nes planuojamo VE parko teritorijoje yra itin daug saugomų paukščių rūšių, vietovė yra vertinga gamtosauginiu požiūriu (yra telmologinių draustinių ir kt.) bei kultūros paveldo ir kraštovaizdžio aspektais. Pvz., planuojamo VE parko teritorijoje nustatyta 10 procentų Lietuvoje fiksuotų erelio žuvininko lizdaviečių – 4, kai visoje Lietuvoje yra tik 40. Pažymėtina, kad VE parko vystytojų samdyti ornitologai rengiant VE parko poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą planuojamo VE parko teritorijoje rado tik 8 naujas saugomų paukščių rūšių lizdavietes, o bendruomenės ir asociacijos pasitelkto ornitologo pastangomis, ištyrus tik dalį planuojamo VE parko teritorijos, buvo rasta daugiau nei 130 naujų saugomų paukščių lizdaviečių.

Asociacija nustatyta tvarka teikė pastabas ir VE parko poveikio aplinkai vertinimo procese, taip pat dėl Įsakymo pakeitimo projekto jį paskelbus Teisės aktų registre.

Pažymėtina ir tai, kad Asociacija, atstovaujanti ir žmones, gyvenančius ir turinčius planuojamo VE parko teritorijoje nekilnojamojo turto, kurie nesutinka su VE parko planavimu ir statyba, bei atskiri jos nariai, nuolat susiduria su spaudimu iš VE parko vystytojų. Be to, būtent tuo metu, kai buvo nustatytas terminas teikti pastabas dėl parengtos VE parko poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos, Asociacija ir jos prezidentas VE parko vystytojų (UAB

„Evecon“) buvo paduoti į teismą dėl neva tikrovės neatitinkančios informacijos paskleidimo ir 50000 Eur neturtinės žalos priteisimo. Įsiteisėjusiais teismų sprendimais šis ieškinys buvo pripažintas SLAPP ieškiniu (strateginiai ieškiniai prieš visuomenės dalyvavimą) ir paliktas nenagrinėtu.

Šiuo atveju asociacijai kelia susirūpinimą tai, kad Įsakymo pakeitimo projektas buvo siūlomas būtent Konfederacijos, iš esmės suinteresuotos kuo paprastesniu vėjo elektrinių parkų planavimo procesu, o į suinteresuotos visuomenės, aplinkosaugininkų pastabas nebus deramai atsižvelgta.

Priimant tokį Įsakymo pakeitimo projektą, kuris buvo pateiktas derinimui, neišvengiamai supriešinta visuomenė, nes institucija, atsakinga už aplinkos apsaugą, veikia drauge su Energetikos ir inovacijų ministerija ir turime pagrįstų nuogąstavimų, kad į pastabas bus neatsižvelgta ir Įsakymo pakeitimo projektas, kurį iš esmės pasiūlė ir parengė Konfederacija bus iki aplinkos ministro kadencijos pabaigos priimtas neatsižvelgus į jo itin neigiamas pasekmes. Asociacijos vertinimu, pasekmės, kurias gali sukelti skubotas Įsakymo pakeitimo projekto priėmimas, būtų ilgalaikės ir nepataisomos, nes galėtų visoje Lietuvoje šiuo metu esant ypač intensyviai vėjo elektrinių parkų plėtrai, būtų pažeistas gamtos ir aplinkos išsaugojimo ir energetikos plėtros balansas.

Kadangi Aplinkos ministerija – Jūsų partijos valdoma ministerija – prašome aptarti šį klausimą su ministru, kad būtų be bereikalingos skubos surengtos diskusijos su aplinkosaugininkais, visuomene ir nepasirašyti tokie Įsakymo pakeitimai, kurie labai naudingi vėjo elektrinių parkų vystytojams, tačiau žalingi gamtai, paukščiams bei šikšnosparniams.

Elektroninio pašto adresas kontaktams: dokumentai@krastovaizdis.eu.

Pagarbiai,

Asociacijos „Kraštovaizdis“ prezidentas

Teisutis Buda